

Základní ideové zdroje současné krajní pravice v ČR^{1,2}

Josef Smolík – Petra Vejvodová³

Oddělení bezpečnostních a strategických studií, Katedra politologie, Masarykova univerzita, Brno

The Basic Ideas of the Extreme Right Resources Present in the Czech Republic. The article endeavours to identify and map basic ideological sources of the far right in the Czech Republic and Slovak Republic. The contribution begins with basic typology of the communication channels of contemporary far right. This is followed by discussion about chosen books, websites and other virtual channels as information providers. The article is meant as theoretical, introducing and overviewing.

Key words: far right, books, strategy, internet, activism

Základní ideové zdroje současné krajní pravice v ČR. Tento příspěvek se pokouší mapovat základní ideové zdroje současné krajní pravice v ČR a SR. Na začátku je uvedena základní typologie komunikačních kanálů současné krajní pravice, aby následně byly diskutovány jak vybrané knižní tituly, tak i webové stránky a informační kanály současného internetu. Tento příspěvek je nutné vnímat jako teoretický, úvodní a přehledový.

Klíčová slova: krajní pravice, knihy, strategie, aktivismus

Úvod

Téma krajní pravice v regionu střední Evropy se stalo od 90. let 20. století předmětem intenzivního mediálního, společenskovedního (politologického, psychologického, sociologického, pedagogického, historického ad.), ale i politického zájmu. Poměrně často je krajní pravice analyzována prostřednictvím ideovým zdrojů, hlavních témat, konceptů a užívaných strategií. Část ideové výbavy mohou příznivci jak krajní pravice, tak i krajní levice přebírat i z periodik a knih, které prezentují často témata, která mohou oslovit ať již celé skupiny (organizace, gangy atp.), tak i jedince. Stejně tak je nutné zmínit, že již od 90. let 20. století je hlavním komunikačním kanálem pro krajní pravici i

¹ Text vychází z přednášky pořádané Prezidiem Policejního sboru Slovenské republiky dne 30. 9. 2011 v Košicích.

² Příspěvek vznikl v rámci řešení projektu „Metody predikce dlouhodobého geopolitického vývoje střední Evropy“ (VF20102015005), financovaného Ministerstvem vnitra České republiky.

³ Korespondence: PhDr. Josef Smolík, Ph.D., Mgr. et Mgr. Petra Vejvodová, Oddělení bezpečnostních a strategických studií, Katedra politologie, Masarykova univerzita, Brno, Česká republika. E-mail: 42956@mail.muni.cz

krajní levici prostředí internetu, které nabízí širokou komunikační platformu ve formě internetových stránek, sociálních sítí, ale i jednotlivých chat-roomů atd.

Tento stručný příspěvek se zaměřuje na knihy a internetové stránky, které mohou být inspirativními zdroji pro současnou krajní pravici⁴ ve střední a východní Evropě. Je nutné jej vnímat jako úvodní, nikoli vyčerpávající.

Základní členění komunikačních kanálů krajní pravice

Střední a východní Evropa po roce 1989 procházela složitými procesy politické a ekonomické transformace společně s konsolidací demokracie. Krajně pravicový politický proud tak mohl čerpat z určité frustrace obyvatel střední/východní Evropy, což se projevilo mnohdy v nárůstu populismu či nacionálního šovinismu, případně docházelo k obnovování určitých historických reminiscencí z vývoje před rokem 1945. Je skutečností, že současná krajně politická uskupení často navazují na dlouho historickou tradici podobně orientovaných subjektů z 20. až 40. let 20. století. Samozřejmě, že tyto „nové“ krajně pravicové politické organizace buď na své předchůdce navazují nepřímo, či do původní ideologie vnášejí nová témata (blíže viz Smolík 2012). V oblasti idejí byly často publikovány starší texty či celé knihy, které byly spjaty s krajní pravici z období 30. a 40. let 20. století.

V současnosti lze ideové zdroje krajní pravice členit do několika skupin:

- 1) historické a pseudohistorické (např. fašistické, nacistické, antisemitské) knihy a tiskoviny (a jejich nová vydání, např. *Mein Kampf*, *Protokoly sionských mudrců* atd.);
- 2) konspirační, sci-fi a futurologické knihy a tiskoviny (*Analýza 17. listopadu, 1984*, *Nebeská družina*, *Turnerovy deníky*, *Lovec* atd.);
- 3) životopisné knihy a pojednání (např. knihy z produkce českého vydavatelství *Kontingent Press* jako *Moje probuzení*, *Kriminál* atd.)
- 4) skinheadské ziny a krajně pravicové tiskoviny;

⁴ Pojem krajní pravice je vnímán jako zastřešující pojem, jenž v sobě zahrnuje celé spektrum subjektů od nacionálních populistických uskupení po neonacistické a neofašistické skupiny. V této souvislosti může text působit kontroverzi a vyvolávat otázky typu „Jak je možné se souhrnně zabývat ideovými zdroji tak širokého spektra?“. Odpovídáme, že to možné je (ale samozřejmě s určitými limity).

Většina v textu zmíněných a diskutovaných ideových zdrojů je primárně určena rasistům, příznivcům white power hnutí. Přesto o nich nelze mluvit jako o výlučně white power ideových zdrojích. Řada z nich je pozitivně vnímána i například v národovecké části krajní pravice. Typickým příkladem jsou díla či jednotlivé teze Davida Dukea, který je kromě rasisticky orientovaných subjektů přijímán i těmi nacionálními. Vesměs se tedy jedná o díla, která mají vliv na celou krajní pravici, i když na každý segment svým způsobem a na tolik, na kolik je jim dovoleno.

- 5) zdroje a komunikační kanály internetové sítě (blogy, fóra, chat-roomy, internetové stránky);
- 6) odborná literatura týkající se krajní pravice (knihy, články, časopisy);
- 7) analýzy státních orgánů (monitorovací zprávy státních orgánů atd.).

Protože není možné komplexněji popsat všechny ideové zdroje ve zde uvedených skupinách, zaměříme se pouze na vybrané ideové vzory, které v prostředí krajní pravice mohly mít jistý mobilizační potenciál, resp. mohly některé jedince inspirovat či alespoň byly diskutovány.

Vybrané publikace a jejich stručný popis

Vzhledem k tomu, že množství historických knih, které se věnují fašismu a nacionálnímu socialismu a jednotlivým aspektům těchto fenoménů není možné postihnout, je nutné pouze konstatovat, že příznivci krajní pravice často s daty uvedenými v knihách pracují značně selektivně, neobjektivně a přizpůsobují si předkládané informace podle svého nahlížení na dané období a události. Přesto existuje několik titulů, které bychom blíže popsali.

Mezi klasické zdroje krajní pravice patří kniha *Mein Kampf* (Můj boj) od Adolfa Hitlera, která byla poprvé vydána již v roce 1925. Tato kniha pomocí autobiografických postřehů, předsudků, emocí a vizí představuje nacionální socialismus a jeho jednotlivé prvky.

Hitlerův *Mein Kampf* obsahuje hlavní body nacistické ideologie, včetně koncepcí o nadřazenosti germánské rasy, fanatického antisemitismu a snah o získání životního prostoru. V knize je z Hitlerova pohledu popsána geneze počáteční fáze nacistického hnutí a jsou zde stanoveny cíle do budoucna. Kniha obsahuje i řadu Hitlerových subjektivních názorů na dobové problémy (alkoholismus, rodinný život, parlamentarismus), které soudobí neonacisté využívají i pro kritiku současnosti (Mareš 2010, s. 90).

Pro fašisty je ideovým zdrojem například „Fašistická nauka“ od italského vůdce Benita Mussoliniho.

Dalším klasickým zdrojem jsou Protokoly sionských mudrců, které mají evokovat v čtenáři dojem, že se jedná o tajnou úmluvu a strategii Židů ke globální nadvládě. Tento spisek byl vydán původně již na počátku 20. století v carském Rusku. Přestože se jedná o materiál údajně vypracovaný ruskou tajnou policií, tak jej mnozí čtenáři (a antisemité) považují za reálný. Protokoly můžeme považovat jak za ukázkou pseudohistorických dokumentů, tak i za příklad konspiračních teorií. V současnosti jsou Protokoly sionských mudrců přístupné nejenom v tištěné podobě, ale jsou k dispozici v mnoha jazycích i na internetu (srov. Tazbir 1996). Na Protokolech sionských mudrců staví argumentaci další spis a ideový zdroj – *Mezinárodní Žid* od Henryho Forda.

Poměrně oblíbeným materiálem konspiračního charakteru je i *Analýza 17. listopadu*, jejímž autorem je Miroslav Dolejší. Tato práce se stala jedním ze

základů ideové výbavy příznivců krajní pravice různého zaměření, antisemitů a vyznavačů spikleneckých teorií, ale i mnoha kritiků polistopadového vývoje obecně. Dolejší se v ní snaží přesvědčit, že pád komunismu v zemích střední a východní Evropy, včetně Československa, byl ve skutečnosti pučem zorganizovaným KGB, CIA a Mossadem (Mareš 2003, s. 381).

Analýza dále konstruuje propojení Charty 77 s komunistickou StB a KGB, stejně jako ekonomické zájmy Izraele a USA. Dále text kritizuje i mechanické sjednocování Evropy a konstatuje, že má být vytvořena kontinentální evropská vláda podřízená kontrole USA, Ruska a OSN. Dolejší kritizuje i ztrátu víry, úpadek tradiční morálky i autority církví, patriarchální rodiny a ztráty identity osobnosti a její autonomie (Mareš 2003, s. 382).

Dolejšího směs kritiky polistopadové politické reprezentace, soudobého světového mocenského a finančního uspořádání, úpadku hodnot a vlivů Židů a zednářů měla relativně velký ohlas a dopad (vyvolala i silnou kritiku, mj. i tehdejšího prezidenta Havla) a podnítila i k organizaci a spolupráci obdobně smýšlejících lidí. Jeho analýzu později uveřejnila na pokračování Republika, otiskly ji Necenzurované noviny a nyní je dostupná na několika internetových stránkách (Mareš 2003, s. 382).

Přibližně od roku 2008 v české prostředí vychází i knihy vydavatelství Kontingent Press, které se zaměřují na vydávání mnohdy kontroverzních autorů, kteří jsou někdy spojovány s krajně pravicovou scénou (A. Macdonald, D. Irving, D. Duke). Patrně nejdiskutovanějším a nejmedializovanějším (o vydání informovaly všechny celoplošné deníky v ČR) počinem tohoto vydavatelství bylo vydání Turnerových deníků od Andrew MacDonalda (pseudonym Williama Luthera Pierce). Sci-fi text, který původně vycházel v časopise National Vanguard, popisuje násilnou revoluci v USA, která vede k pádu federální vlády a k vítězství bílých revolucionářů, kteří vyhladí všechny Židy i nebílé obyvatelstvo.

Knihy má beletristický charakter. Jedná se o fiktivní deník člena bělošské rasistické organizace z USA Earla Turnera. Tato organizace pomocí teroristických, vojenských a genocidiálních metod v 90. letech 20. století ovládne území USA. V rámci tohoto boje je rozpoutána i globální jaderná válka. Celkovým výsledkem činnosti je uskutečnění „Velké Revoluce“, což je v zásadě označení pro nastolení bílé rasy na planetě (a uskutečnění genocidy, mj. Židů, Afroameričanů i dalších národů a ras) (Mareš 2010, s. 90-91).

Hlavním povstaleckým územím je dle MacDonalda jižní Kalifornie, kde se odehrává i tzv. Den oprátky (věšení méněcenných obyvatel USA).

Knihy inspirovala i ke konkrétním aktivitám. Zřejmě nejznámější je činnost teroristické skupiny The Order (Řád), jejíž název je přímo inspirován knihou Turnerovy deníky. Tato teroristická organizace působila hlavně v letech 1983-1985. Ve své ideologii hlásala bělošský rasismus, antisemitismus a neonacis-

mus. Plánovala rozpoutat rasovou válku. Do čela se postavil Robert Jay Mathews (Mareš 2010, s. 91).

Aby si organizace zajistila peníze pro svou činnost, věnovala se zprvu drobným krádežím a vydírání podnikatelů působících v oblasti šedé ekonomiky (majitelů sexshopů, heren atd.). Ještě na sklonku roku 1983 skupina přepadla městskou banku v Seattlu, kde ukořistila 25 000 dolarů. V březnu 1984 na sebe organizace upozornila bombovým útokem na divadlo v Seattlu, který odlákal pozornost od skutečné akce - vyloupení peněžní dodávky na nedalekém parkovišti (500 000 dolarů). Obětí Řádu se stal Alan Berg, kontroverzní židovský rozhlasový komentátor z Denveru. Byl zavražděn v červnu 1984 na parkovišti třinácti ranami z několika zbraní. Konkrétní vrahy se nepodařilo zjistit, členové Řádu zachovávají mlčení (Krulík 2002, s. 288).

Podle mnoha zdrojů byly kniha Turnerovy deníky rovněž zdrojem motivace atentátníka z Oklahoma City z roku 1995. Při jeho útoku proti federální budově zahynulo 168 lidí a dalších 500 bylo zraněno (Mareš 2010, s. 91).

Při zadržení McVeigha a při prohledávání jeho automobilu agenti FBI kromě rasistických letáků našli také obálku, ve které byly dvě okopírované stránky z knihy Turnerovy deníky, které popisovaly události z šesté kapitoly, kde Turner a jeho druzi vyhodí s pomocí dodávky naložené trhavinou budovu FBI (viz MacDonald 2008a, srov. Smolík, Vaňura 2008).

Jedná se o tuto pasáž:

Co možná nejpřesněji jsme si spočítali, že ke zničení podstatné části budovy, i nového počítačového střediska ve druhém suterénu, budeme potřebovat nejméně pět tun TNT nebo jiné, srovnatelné výbušniny. Pro naprostou jistotu jsme však raději požadovali deset tun. Místo toho jsme teď měli jenom necelé dvě a půl tuny a navíc většinu z toho tvoří dusíkaté hnojivo, které je pro naše účely mnohem méně účinné než TNT (MacDonald 2008, s. 41).

Zjevná je právě podobnost provedení teroristického činu Timothy McVeigha s hrdinou Earlem Turnerem, který v Pierceově/MacDonaldově knize odpovídá na kontrolu zbraní tím, že naloží nákladňák výbušninami a vyhodí do vzduchu hlavní stan FBI (Smolík, Vaňura 2008).

Hlavním mottem knihy je především obrana proti tzv. Cohenovu zákonu, který má zpřísnit držení střelných zbraní. Této skutečnosti se týká například tato pasáž:

V Pasadeně žili dříve hlavně běloši, ale teď je převážně černá. Když jsme v černých oblastech narazili poblíž benzínové pumpy na černochoy, okamžitě jsme zahájili palbu, abychom je udrželi v náležitém odstupu. V bělošských čtvrtích jsme zase byli obklopeni hladovějícími bělochy, kteří prosili o jídlo, které jsme jim samozřejmě nemohli dát, protože jsme s sebou žádné neměli. Teprve tam jsme si uvědomili, jak je dobře, že mezi lidmi už nejsou střelné

zbraně. To bychom jinak byli v pěkné bryndě. Srdečný díky, senátore Cohene! (MacDonald 2008, s. 147).

Další inspirující knihou může být i Lovec, rovněž od Andrewa MacDonalda (William L. Pierce). Hlavním hrdinou této stylisticky propracovanější knihy je Oscar Yager (a jeho přítelkyně Adelaide), bývalý vojenský pilot a technický konzultant, který nesouhlasí s politikou vlády a vraždí rasově smíšené páry. Později vraždí i politiky, kteří připravují zákony proti rasismu – kongresmana Stephena Horowitze, a agenty Kaplana a Feldmana z FBI. Text se věnuje i ideologii Národní ligy, která promlouvá ústy hlavního ideologa Harryho Kellera. Vhodná je například tato pasáž:

Naši věci je zabezpečená a progresivní budoucnost naší rasy. Chceme bílý svět – bílý svět, jenž si je vědom sám sebe a svého poslání; svět řízený na základě eugenických principů; svět, v němž je cílem rodin i vlád zvýšení porodnosti naší rasy; čistší a zelenější svět s menším počtem lidí, ale kvalitnějšími, žijícími blíže přírodě; svět, v němž kvalita opět převládne nad kvantitou, v němž budou mít životy lidí smysl, v němž budou mít opět význam a hodnotu krása, dokonalost a čest (MacDonald 2008b, s. 46).

Další pasáže, které se týkají násilí, jsou například tyto:

Nejprve bandy skinheadů s molotovovými koktejly zapalovaly budovy obývané barevnými ve smíšených čtvrtích. To připadalo jako dobrý nápad dalším bělochům, kteří se rozhodli, že už dozrál čas na vytvoření malého neutrálního pásma kolem jejich čtvrtí (MacDonald 2008b, s. 229).

Občanské nepokoje se rovněž staly součástí každodenního života, navzdory drakonickým opatřením vlády k jejich udržení pod kontrolou. Časté pochody a demonstrace na protest proti ekonomickým podmínkám mnohdy končily střety s policií nebo jiným násilím. Prázdné budovy obsazovaly skupin nezaměstnaných squatterů a jejich vyhnání policií jen málokdy proběhlo mírumilovně (MacDonald 2008b, s. 239).

Dalším zdrojem slangu v prostředí krajní pravice je i titul George Orwella „1984“, který se věnuje popisu totalitní společnosti v roce 1984. Orwell ve své kritice totalitarismu používá některé výrazy, které jsou užívány i současnými představiteli krajní pravice. Jedná se například o výrazy typu „Velký bratr tě sleduje“ při popisování monitoringu na internetu, případně jsou užívány i výrazy jako „ideozločin“, „newspeak“, „ideopolicie“, „doublethink“ a mnohé další (viz Orwell, 2009).

Mezi životopisné knihy vydavatelství Kontingent Press lze řadit knihu Davida Irvinga Kriminál a obsáhlý text Davida Dukea Moje probuzení („My Awakening“).

Knihy Kriminál pojednává o soudním procesu s Davidem Irvingem v Rakousku (od 20. 2. 2006, 14 měsíců ve vězení), který byl stíhán na základě přednášky z roku 1989. Známy autor popisuje svoji situaci i svoje názory na

stíhání. Irving, který u rakouského soudu své názory na Holocaust odvolal, vzal později své odvolání v bezpečí svého domova v Anglii zpět (Irving 2008). Z knihy je vhodná například tato ukázka:

Můj proces v největší soudní síni v zemi – vybrané proto, aby se do ní vešla média z celého světa – začal 20. února 2006. Kromě tří krátkých návštěv v letech 1991, 1992 a 1993, z nichž každá trvala jen několik hodin, jsem v Rakousku nebyl od roku 1989. Právě kvůli této návštěvě jsem byl nyní odsouzen k tříletému vězení, obžalován za vyjádření nezákonných názorů na historii druhé světové války. Ano, měl jsem se držet tradičního pohledu – té historie, kterou píše konformní historici. To tvrdili všichni: Soudec, porota, rakouský i německý tisk, dokonce i můj obhájce dr. Almar Kresbách to říkal. Pak bych netrpěl ve věznicích, jako je tahle. Můžu si za to sám (Irving 2008, s. 15).

Knihy Davida Dukea *Moje probuzení* s podtitulem „Cesta k rasovému porozumění“ se věnuje klasickým tématům krajní pravice, jako jsou rasa, rasové rozdíly, antropologická, sociologická a psychologická „zjištění“, židovská otázka, vztah židů a médií a otázka Ku-Klux-Klanu v USA.

David Duke je fenoménem bílé americké pravice. V roce 1989 byl zvolen do louisianské Sněmovny reprezentantů za svůj volební obvod a v roce 1991, když kandidoval na guvernéra Louisiany, obdržel téměř 40 procent hlasů, což na vítězství sice nestačilo, ale jak Duke rád připomíná, obdržel téměř 60% hlasů bělošských voličů. Duke se považuje za aktivistu bojujícího za práva bílých lidí. Pracuje nejen na své jemné image, ale i stejně jemné rétorice. Je častým hostem mnoha televizních a rádiových pořadů a americkou veřejností bývá, ač s rozpaky, považován za legitimního zastávce umírněného bílého nacionalismu a bílých práv. Není to typický bílý rasista, ale spíše sběratel citací (například A. R. Mensena v případech inteligence), jež zapadají do jeho vidění světa.

Pro ilustraci lze uvést například tuto pasáž:

Realita je taková, že IQ testy predikují výkonnost černochoů a bělochoů jako skupin dost dobře. Ve skutečnosti jakou univerzitní SAT testy poněkud zaměřené proti bílým, proto bílí mají na univerzitách o něco lepší výsledky, než naznačují testy a černí o něco horší. Je nepravděpodobné, že by je tvůrci testů navrhovali tak, aby zvýhodňovaly černochoy; kdyby věděli, jak to udělat, využili by to mnohem víc! Někteří černoši s relativně vysokým IQ často postrádají charakterové vlastnosti, potřebné k dobrým výsledkům v některých životních aktivitách (Duke 2009, s. 86).

Další pasáže se věnují i židovské problematice:

I když píšu tato vyzývavá slova, nechovám k Židům žádnou nenávist. Existují netolerantní Židé, stejně jako netolerantní křesťané. Je také pravda, že existuje mnoho Židů, respektujících naše křesťanské dědictví. Ale pokud tito Židé

nebudou ochotni přinést své víře a okolí stejnou lásku a smíření, jakým učil Kristus, koloběh nenávisti mezi Židy a ostatním obyvatelstvem neskončí a možná opět uvidíme hrozné extrémy minulosti. Vláda, církve a média horlivě pracují na zmírnění křesťanské nesnášenlivosti vůči Židům. Tohoto cíle lze dosáhnout jen prostřednictvím stejné snahy o zmírnění židovského šovinismu, podezíravosti vůči Nežidům (Duke 2009, s. 298).

David Duke se vyjadřuje i k mnoha svým politickým aktivitám:

Já jsem byl zaneprázdněný a založil jsem Národní stranu, kterou jsem pokládal za moderní typ politického Klanu s rasovými principy, podobnými Národní straně v Jižní Africe. Přijali jsme symbol Klanu, kříž v kruhu, a navrhli rasově uvědomělý politický program pro Ameriku, který požadoval:

- *Ukončení imigrace z Třetího světa.*
- *Snížení nemanželské porodnosti, zatěžující sociální systém.*
- *Zrušení takzvaného zvýhodňování menšin.*
- *Ukončení nucené integrace škol a bydlení.*
- *Snížení velikosti a vlivu vlády.*
- *Rozpuštění židovských mediálních konglomerátů.*
- *Obchod a zahraniční politiku ve prospěch Ameriky.*
- *Věšší seburčení pro černou i bílou rasu (Duke 2009, s. 627).*

V českém prostředí již před vydáním knihy *Moje probuzení* v roce 2009 byly vybrané kapitoly publikovány na stránkách Národní politiky (NP), kterou vydávala národovecká Národní strana (NS). V listopadovém čísle z roku 2007 byla uvedena kapitola č. 10 – *Evoluce rasy*, přičemž nadpis zněl: „Trocha (u nás) zakázaného ovoce (srov. NP 2007, listopad). Pokračování úryvku z knihy *Moje probuzení* bylo publikováno v následném, tj. prosincovém čísle NP (srov. NP 2007, prosinec).

Samozřejmě, že příznivci krajní pravice mohou využít i argumentaci v dalších knihách. Z mnoha takovýchto knih lze ještě zmínit publikace Petra Bakaláře *Tabu v sociálních vědách* či *Psychologie Romů*. V prostředí krajní pravice je další oblíbenou knihou i práce židovského autora Normana G. Finkelsteina s názvem „*Průmysl holocaustu*“. Tento autor mj. kritizuje některé aspekty zneužití památky holocaustu pro finanční zisk, což někteří příznivci krajní pravice dezinterpretují ve svůj prospěch k paušálnímu pošpinění piety k obětem holocaustu (viz Mareš 2010: 91-92).

Významným zdrojem krajní pravice, resp. přímo neonacistického hnutí, je rovněž esej amerického neonacisty Louise Beama. Jeho jméno je spojeno s činností známé neonacistické organizace *Aryan Nations*. V eseji „*Leaderless Resistance*“ se Beam věnuje tomuto způsobu organizace a přispívá tak významně k jeho popularizaci (Beam, 1992). Eсей vyšla poprvé v roce 1983 a znovu v roce 1992, byla přeložena jak do češtiny, tak do slovenštiny a dalších jazyků, což přispělo k jejímu rozšíření. Na základech *leaderless resistance*

vznikly v českém a slovenském neonacistickém prostředí organizace Národního odporu, buňky Autonomních nacionalistů či národní pobočky mezinárodní organizace Blood & Honour. Beam obhájí odpor bez vedení jako techniku vhodnou pro bílé nacionalisty, kteří bojují proti americké vládě. Argumentuje, že hierarchická struktura organizace je pro členy white power hnutí bojující proti vládě a systému extrémně nebezpečná. Hrozí, že celá struktura bude snadno infiltrovatelná a bude možné snadno odhalit řetěz velení.

Zdrojem pro white power hnutí je rovněž publikace "Cesta vpřed". Je rozdělena do osmi kapitol - Sbohem hádkám, Hnutí politických vojáků, Mezinárodní bílý odpor, Světový Blood and Honour, Cesta vpřed, Combat 18, Jaké jsou možnosti?, Poslední slova a Začátek akce. Autorem textu je norský neonacista Erich Blücher, používající pseudonym Max Hammer, který je považován za významného ideologa Blood & Honour a Combat 18, majitelem celosvětové sítě hudební distribuce Ragnarock records. Publikace Cesta vpřed má být impulsem a posílením odhodlání bojovat za panárijské celosvětové hnutí proti tzv. ZOG (sionistické okupační vládě). Max Hammer povzbuzuje k mezinárodní spolupráci, která je nutná pro porážení ZOG. Hovoří o skutečném boji a politických vojácích (Hammer, nedat.). V eseji oslavuje vzory a hrdiny jako Ian Stuart Donaldson, George Lincoln Rockwell nebo Bob Matthews.

Max Hammer je i autorem další slavné eseje „Polní manuál“. V tomto případě se jedná o velmi rozšířenou strategickou příručku pro panárijské bojovníky. V šesti kapitolách se postupně věnuje ideologii Blood & Honour – tedy nacionálnímu socialismu, způsobu organizace a tomu jak organizace má fungovat, formě propagandy, možnosti užití násilí a teroru, formě aktivismu jednotlivých členů a v poslední kapitole se zamýšlí nad budoucností a povzbuzuje ke společnému boji za práva bílé rasy, „ať to bude stát cokoliv“ (Hammer, nedat., s. 29).

Samozřejmě knih a zinů (především z průběhu 90. let 20. století) mohou mít příznivci krajní pravice velké množství a není účelem tohoto příspěvku sestavit přesný seznam (k českým zinům viz Mareš 2003, s. 424-427). Stejně tak je nutné konstatovat, že většina zde uváděných titulů je běžná právě v pdf verzích na internetu. I proto by bylo naivní se domnívat, že se tyto tituly k čtenářům nedostanou. Stejně tak je neodmyslitelné, aby byla realizována jakákoliv cenzura. Důsledkem by naopak byl větší zájem o tyto knihy a časopisy. I proto je vhodné o těchto knihách diskutovat, resp. se zamýšlet nad jejich propagandistickými pasážemi.

Internet

Existence internetu umožnila posunutí vnitřní a vnější propagandy krajní pravice na další úroveň. Internet představuje důležitý komunikační prostředek, díky němuž mohou spolky či jednotlivci informovat o své činnosti, prezentovat

názory a komentovat společensko-politické dění. Zároveň zastává v současné době do značné míry nezastupitelnou roli „studnice poznání“. I publikace původně tištěné, je možné na internetu dohledat (volně) ke stažení.

Krajní pravice využívá virtuální prostor kromě komunikace právě také k propagaci a k usnadnění přístupu k ideovým zdrojům. Zveřejněný obsah je volně přístupný, což zvyšuje okruh lidí, kteří si ho mohou prostudovat.

Pro osvětovou činnost vznikaly servery poskytující literaturu a různé další materiály jako např. Nacionálně socialistické vzdělávací centrum (NSEC) či Národně vzdělávací institut (NVI), jež představují „knihovny“ krajní pravice. Osvětovým projektem i je tzv. Metapedia, což je krajně pravicová alternativa celosvětově známé virtuální encyklopedie Wikipedia. Hojně jsou využívány chatovací místnosti a diskuzní fóra, která zajišťují velmi vysokou úroveň anonymity. Stejně tak fungují blogy jako Planeta opic, Odporuj.org, Altermedia, blogsféra wordpress.com. V rámci internetových diskuzí se pak jednotlivci odkazují na různé publikace a materiály, doporučují texty, které stojí za přečtení a nad jejich obsahy vedou diskuze různé úrovně a různé kvality.

Vedle těchto nástrojů komunikace využívá krajní pravice i audio-vizuálních prostředků jako je např. Youtube.com, které slouží především pro sebeprezentaci. Jednotlivé organizace, buňky či jednotlivci na tento server umisťují mobilizační videa a videopozvánky na veřejné akce, záznamy z již uskutečněných akcí apod. Specifickým případem je využívání sociálních sítí jako Facebook. Tento fenomén umožňuje krajní pravici vytvářet hustou internetovou síť překračující státní hranice a posilovat společnou identitu jeho členů. Virtuální hnutí je v tomto ohledu velmi silné a jednotné. Sociální sítě umožňují sympatizantům bezpečně projevat své názory a sounáležitost a celé hnutí je snadno dostupné celé společnosti.

Zaznamenány byly i pokusy o internetové vysílání jako rádio Autonom provozované Autonomními nacionalisty či internetová televize Dělnické strany.

Obsahová analýza krajně pravicových webových stránek s ohledem na zájem o dostupné ideové zdroje

Pomocí obsahové analýzy byly zkoumány webové stránky z krajně pravicového prostředí, které se svým obsahem a zaměřením primárně věnují literatuře či ideovým materiálům a slouží jako krajně pravicové „online knihovny“. Vybrány byly následující webové stránky: Národně vzdělávací institut (<http://www.vzdelavaci-institut.info/>) a 28magazine (<http://28magazine.com/>). Tyto dvě webové stránky představují nejdůležitější krajně pravicové online knihovny - první uvedená v ČR, druhá pro Slovensko. Obě webové stránky jsou volně přístupné veřejnosti, nejsou chráněny žádným přístupovým kódem,

heslem, vstup není podmíněn registrací apod. Přes vyhledávač jsou snadno k nalezení, tzn. pro zájemce o krajně pravicovou literaturu snadno dostupné. Obě webové stránky jsou strukturovány na základě stejné logiky – je zde dostupný seznam kategorií, podle toho jak jsou literatura a další ideové zdroje a materiály tematicky členěny. Veškeré materiály včetně celých knih je možno volně stáhnout ve formátu pdf.

Další úroveň výzkumu se věnovala skutečnému zájmu o nabízenou literaturu a materiály a tomu, které zdroje jsou v rámci scény považovány za nejpřínosnější nebo naopak – tzn. jaká hodnota je přisuzována nabízeným zdrojům, co reálně neonacisté čtou a co doporučují.

Zvolena byla rovina stěžejních internetových stránek, v rámci nichž dochází k podpoře atributů jako rasismus, xenofobie, šovinismus, anti-demokratičnost, propagace árijské rasy. Jedná se o webové stránky Národního odporu (<http://odpor.org/>) jako nejznámější neonacistické organizace na území ČR a SR a internetové diskuzní fórum Hooligans.cz (<http://forum.hooligans.cz/>) jako neznámější a nejrozsáhlejší diskuzní fórum, v rámci něhož v řadě diskuzních vláken (typicky sekce „politika“) přispívají jedinci z ČR a SR. Opět se jedná o snadno dostupné stránky, a to i osobám mimo prostředí krajní pravice.

V první části byly zjištěny následující tematické okruhy, jimž se věnuje Národně vzdělávací institut a 28magazine:

- Revizionismus a holocaust
- Sionismus a judaismus
- Zednářství, ilumináti
- Křesťanství
- Romové
- New World Order, globalizace, anti-amerikanismus
- Historie⁵
- Mytologie⁶
- Komunismus, odboj
- Nacismus
- Rasa, eugenika
- Aktivismus, survival⁷

⁵ V rámci historických knížek jsou to kromě revizionistických publikací (např. David Irving) také materiály typu „Komunistický manifest“ či publikace od předních českých historiků (F. Čapka, Z. Válka apod.).

⁶ Materiály se věnují pohanské mytologii, ať už germánské či slovanské pohanské větvi, či runovému písmu.

⁷ Jedná se o materiály, které se věnují strategii přežití v přírodě, jak si počínat v kontaktu s policisty apod. Do této kategorie jsou řazeny (tvůrci online knihoven) i publikace jako Turnerovy deníky či Lovec.

- Klasická beletrie⁸
- Politika⁹
- Nidal Saleh¹⁰
- Mark Weber¹¹

Na základě analýzy četnosti zmíněných a diskutovaných publikací v rámci webových stránek odpor.org a forum.hooligans.cz se v na prvních třech místech v žebříčku umístili Turnerovy deníky - Andrew MacDonald/William Luther Pierce, Lovec – Andrew MacDonald/William Luther Pierce a Moje probuzení – David Duke.

Turnerovy deníky se ale na prvním místě neumístili pro svoji oblíbenost v rámci neonacistické scény, ale spíše díky diskuzi o reakci médií a policie na vydání této publikace. K obsahu se účastníci diskuze vyjadřují jak negativně, tak pozitivně. Částí je publikace považována za nesmysl a brak. Naproti tomu publikace Lovec od stejného autora jako předcházející publikace je hodnocena velice kladně a přínosně. Diskutující tuto knihu vnímají jako reálnější a srozumitelnější. Třetí kniha v pořadí, Moje probuzení, je vnímána silně pozitivně. Zmiňována je často mediální kampaň této knize, která propukla kolem návštěvy Davida Dukea v ČR.

Dále se na zkoumaných internetových stránkách objevují zmínky (ale již výrazně méně) o publikaci Mein Kampf od Adolfa Hitlera. Celkově není tato publikace považována za příliš kvalitní dílo především kvůli stylu psaní. Myšlenky propagované v knize přijímá neonacistické hnutí zcela pozitivně. Další publikací je White Power od George Lincolna Rockwella, která v diskuzích prezentována jako opravdová bible neonacistického hnutí (více než Mein Kampf).

Samozřejmě toto nejsou jediné ideové zdroje neonacistického hnutí. Účastníci diskuzí debatují i o dalších publikacích, ale tyto debaty jsou rozsahem velmi omezené a četnost výskytu jednotlivých materiálů a publikací

⁸ Neonacisté doporučují k četbě i klasickou beletrii, která s extremismem nemá nic společného, nebo se naopak staví proti extremistickým ideologiím např. 1984 – George Orwell, Utopie – Thomas Moore.

⁹ V této kategorii jsou k nalezení publikace od Davida Dukea, 25 bodů NSDAP, Příručka Ku Klux Klanu, či Mnichovská dohoda. Zařazeny jsou zde ale také publikace jako Charta 77 nebo Vladař – Nicolo Machiavelli.

¹⁰ Toto je kategorie typická především pro slovenské neonacistické hnutí. Tento autor se ve svých publikacích zabývá izraelsko – palestinskými vztahy a zastává názor, že světové mocnosti slouží židovským zájmům. Jeho oblíbenost vychází ze skutečnosti, že žije na území Slovenské republiky.

¹¹ Mark Weber je ředitelem americké organizace *Institute for Historical Review*, jež se řadí mezi organizace, které popírají holocaust.

je velmi omezená. Diskutované publikace či autoři lze rozdělit do několika kategorií (u každé z nich je uveden výčet publikací a autorů, jimž byla věnována v diskuzi poznámka, či byl uveden na webové stránce odkaz, všechny uvedené publikace jsou hodnoceny pozitivně a doporučovány k přečtení):

- **Revizionistické publikace**

- David Irving, Ernst Zündel, Osvětim – fakta versus fikce - Rudolf Seidl

- **Judaismus a sionismus**

- Norman Finkelstein – Průmysl holocaustu (Publikace reflektuje zneužívání genocidy spáchané na židovské populaci k legitimizaci násilné politiky Izraele vůči Palestíně.)

- Noam Chomsky (kritik politiky Izraele)

- Publikace Neznámý Stalin (věnuje se údajným židovským kořenům J. V. Stalina)

- Protokoly sionských mudrců

- **Židozедnářské spiknutí**

- Mráz přichází z Bílého domu - Jiří Mašek (publikace o údajných lžích kolem G. Bushe staršího a války proti terorismu)

- **Náboženství**

- Nicolas Goodrick Clarke - Okultní kořeny nacismu, Černé slunce, Hitlerova kněžka (s vědeckým přístupem se věnuje esoterismu v kontextu nacismu, aniž by on sám byl zastáncem extremistických ideologií)

- **Historie**

- Životopisy – pohlaváři SS, Himmler, Skorzeny, Rudel, Léon Degrelle, Goebbelsovy deníky

- Česká historie – 2. světová válka, 1. československá republika, Rudola Gajda, čeští legionáři (kniha Čeští legionáři na Sibiři)

- **Ostatní**

- Nebeská jízda – Filip Vávra (historická fikce od zakladatele Národního odporu; publikace ale není příliš přijímána a je hodnocena jako nepovedená)

- 1984 – George Orwell

Další zdroje

Vedle výše uvedených publikací a zdrojů věnuje krajní pravice svoji pozornost i materiálům, textům atd., které nepocházejí z prostředí krajní pravice. Zajímají se o monitorovací zprávy a analýzy státních orgánů, o texty z akademického

prostředí (především historie a politologie) a internetové stránky nevládních organizací, jež se věnují boji proti extremismu, rasismu, diskriminaci atd. Rovněž komentují v diskuzích články zpravodajských serverů.

Závěr

Tento příspěvek se pokusil ve stručnosti pouze zmapovat základní ideové zdroje současné krajní pravice v ČR a SR. Na začátku byla uvedena základní typologie komunikačních kanálů současné krajní pravice, aby následně byly diskutovány jak vybrané knižní tituly, tak i webové stránky a informační kanály současného internetu.

Tento text je nutné vnímat jako úvodní a přehledový. Zájemce o podrobnější informace lze odkázat na seznam literatury.

LITERATURA

- BEAM, L.: „Leaderless Resistance“, 2012. [cit. 2012-12-05], Dostupné na: <http://louisbeam.com/leaderless.htm>.
- DUKE, D.: *Moje probuzení. Cesta k rasovému porozumění*. Praha: Kontingent Press, 2009. 757 s. ISBN 978-80-254-4167-1
- HAMMER, M.: *The Way Forward*. (nedat. a) [cit. 2012-12-05], Dostupné na: <http://www.bloodandhonour.com/downloads/TheWayForward.pdf>.
- HAMMER, M.: *Field Manual*. (nedat. b) [cit. 2012-12-05], Dostupné na: (<http://www.bloodandhonour.com/downloads/B&H%20Field%20Manual.pdf>).
- IRVING, D.: *Kriminál. Politickým vězňem v Evropě 21. století*. Praha: Kontingent Press, 2008. 128 s. ISBN 978-80-904-5582-5
- KRULÍK, O.: Řád mlčících bratří a David Lane. *Kriminalistika*, roč. XXXV., č. 4, 2002, s. 188-292.
- MACDONALD, A.: *Turnerovy deníky*. Praha: Kontingent Press, 2008a. 209 s. ISBN 978-80-254-1688-4
- MACDONALD, A.: *Lovec*. Praha: Kontingent Press, 2008b. 270 s. ISBN 978-80-254-3105-4
- MAREŠ, M.: *Pravicový extremismus a radikalismus v ČR*. Brno: Barrister&Principal, 2003. 656 s. ISBN 80-86598-45-4
- MAREŠ, M.: Co čtou neonacisté? In: Svoboda, I. a kol.: *Politický extremismus a terorismus jako ohrožení vnitřní bezpečnosti státu*, 2010, s. 90-92.
- NÁRODNÍ POLITIKA, ročník 65, listopad 2007.
- NÁRODNÍ POLITIKA, ročník 65, prosinec 2007.
- ORWELL, G.: *1984*. Praha: Levné knihy, 2009. 261 s. ISBN 978-80-7309-808-7.
- SMOLÍK, J.: Krajní pravice ve střední Evropě. In: Kohnová J., Holubová, B. (eds.): *XXIV. letní škola historie*, 2012, s. 69-83.
- SMOLÍK, J., VAĐURA, V.: Případ Timothy McVeigh. *Rexter - časopis pro výzkum radikalismu, extremismu a terorismu*, roč. VII, č. 2, 2008, s. 37-52.

TAZBIR, J.,: *Protokoly sionských mudrců: pravda nebo podvrh*. Olomouc: Votobia, 1996, 232 s. ISBN 80-7198-034-X.

PhDr. Josef Smolík, Ph.D. je odborný asistent, oddělení bezpečnostních a strategických studií, Katedra politologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.

Mgr. et. Mgr. Petra Vejvodová je doktorandka Katedry politologie, Fakulta sociálních studií, Masarykova univerzita.

PhDr. Josef Smolík, Ph.D.
Katedra politologie
Fakulta sociálních studií
Masarykova univerzita
Joštova 10
Brno
Česká republika
E-mail: 42956@mail.muni.cz

Mgr. et. Mgr. Petra Vejvodová
Katedra politologie
Fakulta sociálních studií
Masarykova univerzita
Joštova 10
Brno
Česká republika
E-mail: 119477@mail.muni.cz